

ACC. N:R M. 15030: 1-11.

Landskap: Halland Upptecknare: Ebbe Nilsson, Lärar
Härad: H. Lh Berättare: Gerd Ljunnesson, Bjärnared
Socken: H. ishult Berättarens yrke: fru
Uppteckningsår: 1960 Född år 1879 i H. ishult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Om berättarens barndomshem och levnadsför-
hållanden då, m.m. s. 1-4.

Skräddare, som gick omkring och sydde. s. 4-10.

Lönverska s. 5.

Brivdslöjd. s. 6-7.

Marknader. s. 10-11.

De gamla makarna Gerda och Oscar Sjunnesson bor på ett litet ställe, som ligger i Björnareds by, men bara något 100-tal meter från Janne Nilssons gård i Slätthult. Det finns en 8 tunnland odlad jord, som vägs av god svartmjöl. Potatis och blandsäden står ganska där. Men jorden är sedan några år tillbaka utarrenderad till en systerson av Gerda S. Han bor på annat håll och kommer dit ibland. Makarna S. är barnlösa. Gerda är uppvuxen på stället, medan hennes man är född i Lärkeröd i Tossjö socken ^(Skåne). Hans far var skogvaktare på Rössjöholms gård. När Gerda talar om gamla tider, fyller Oscar i och berättar också gärna minnen från sin uppväxt- och ungdomstid. Gerda och Oscar träffade varandra i Skåne, där de hade tjänst på olika ställen, mest i Kullabygden. Oscar var dräng och Ger-

da sömmerska. Hon hjälpte också till i betona.
Gerda berättar:

— Jag var 3 år, när jag kom hit. Sen
har jag varit här alltid, utom då jag varit
ute på tjäna. Stället har varit i släkten
rätt länge. Det är väl snart 100 år. Innan
far köpte det, hade en kusin till honom
det. Far var född i själva Hishults by.
Efter mätningen blev deras ställe utflyttat
ett stycke väster för Hishult.

Här är odlad mycket mer sen min barn-
dom. Då var här en åker på två rader.
Här var en källa här nere. En allé gick
ner till den. Kring källan var det uppskyggt
med torv. Jag tyckte det var så vackert
då. Vi hade en brunn också, men det var
inte alltid den höll vatten. Men det blev
sämre med vattnet sen. Då fick vi gå bort

och lämta vatten hos andra. Men det gick det
också.

I min barndom var det ett annat boings-
hus här innanför. Det var nästan grävt in i
backen (en braut grusbäck, nästan lika hög,
som ett envåningshus). Det hade ett rum och
kök. Det här huset är något över 60 år.

Vi hade ett kossall på andra sidan.
En vinter, när här var mycket snö, det var
1887-88, fick far skynda sig att kasta in
foder till korna och sen springa in så
fort han hann. Annars skulle han blivit
igensnöad. Sen frös det, så där blev en
driva. Då kunde man gå på den.

Jag var den sista av syskonen, som fick
vara hemma. Jag hade en syster, och på
hade jag 2 bröder, men de var i Amerika.

Vi övertog stället här 1922. Far var 85 år,

när han dog 1930. Han hette Nils Petter Johans-
son. Far var skräddare. Min äldste bror blev
också skräddare. Han hade skrädderiaffär i Ame-
rika. Han sydde inte så mycket själv men
hade arbetare, som sydde. Sen tog han med
sine färdigsydela kläder och sålde. Han dog i
Amerika 1955.

När far blev trött av att vara ute och
höra på åkern, gick han in och sydde ett
tag. Han såg till inne och sydde. Han
både skötte jordbruket och sydde, och han
hade arbete att sy kläder året om. När de
bara hade 6-7 tunnland jord, så måste de
ha nån förtjänst vid sidan om. När rygg
på backen var en grube, som gick omkring
och täckte tak.

Far var inte den ende skräddaren i
Kishult. Där var två skräddare framme i

kyrkbyn och en mere i Lingshult. Hon var
far tillsammans med, innan ~~han~~ han köpte
det här stället. Far skulle hjälpa honom med
jordbruket. Han var då i tre år, men sen
tyckte han inte om det. Han tyckte det var
bättre att få spälla pjät.

Detta ställe var som fölad till byn.
Då var det mer gemenskap i byn än det är nu.
De gick och hjälpte på varandra ibland.

Jag fick hjälpa far med att sy tills
jag lärde pjät. Jag var sen mere i Skåne
och sydde i flera år. Det var på vanliga
ställen. I Kullabygden var jag, bl. a. på
Kullenbergsstorp. Mor var död, när jag var
mere i Skåne. Men en moster var här. Och
min syster gifte sig, så hon bodde här
i närheten.

Det var folk rund omkring, som beställde

kläder av far, både från Hishults socken och
Västors och Knäred. På stället ~~var~~ värde
de en rädka tyg och fick berett det, och så var
det skräddaren, som fick sy. Far var känd över-
allt. Han kunde sy en kostym om dan, så de.

Då var de som kunde spinna lings-
tråd, så folk kunde sy av det sen. Men jag
har aldrig spunnit en tråd. Vi spann och sticka-
de inte hemma. Mor fick inte göra det för
far. ^{Han ville inte, att de skulle ha fullen inne.} Han sa, att det kom ull från tyget och
kläderna. Och mor skulle ju göra djuren,
så hon hann inte med att sticka heller. De
tjänade så uselt på att sticka. Först hade
de 67 öre och sen 75 och sist 1 kr för en stor
tröja. För det fick de först både karda och
spinna ullen också.

Hishultsborna har aldrig bytt sig om
bindslöjden. De som tvill på med bindstög-

den fick garnet, men de som stickade tröjor fick själva karda och pyrina. Det var doktorinnan Borgström i Laholm, som började med den nya bindstötjen. Det var omkring 1920. Men mönstren de stickar är de gamla. I Växtorps socken ägnar de sig mycket åt bindstötjen. Där är de mer vanda än i Hishult.

På de flesta ställen här stickade de bara till husets behov. Men här var en här nere, som var ute och sålde tröjor, så gick det stället stickade de själva. Men de som sålde fick ju höra det mesta. Karlar stickade också, men det var inte så många.

Fari var ute på gårdarna och sydde också ibland. Han stannade borta i flera dagar, ja hela veckor. Han kunde både prata och sy på samma gång, och det var så roligt för barnen, när skräddaren kom.

Jag har varit med honom ute någån gång,
men annars var det före min tid.

Får fick ju smeten på ställena där han
kom. Någån gång hände det, att de hade lite
bättre mat då. På ett ställe sa de: "I dag
kommer skräddaren. Nu får ni gå och ta käl."
Och det var det värsta får visste med käl.
Men det hade de ju inte reda på då.

Skräddaren var den ende lantverkaren,
som gick omkring. Skomakare gjorde det för
längre sen, men det har inte varit under
min tid. De kunde inte, för de hade så
mycket att ta med sig. De fick gå hem
till skomakarna och träskomakarna och
beställa.

I början skaffade får tygget ibland, men
det var inte alltid de betalade det, så han för-
lorade mycket pengar ~~och~~ på det och slutade

upp med att hålla tyget. Men om de skulle ha
foder till kläder kunde man köpa det. Det
var både hennvävd tyg och sand som var vävd
på fabriker, som användes till kläder. På
de sista 40 åren har de inte vävt hennva till
kostymer och klänningar.

Man kunde lämna ull och ylletrasor till
fabrikerna och få vävd tyg av det. Det fanns
ombud från Laholm och Kalustad, som reste
omkring och sålde upp det. De sa, att ju
bättre ull man lämnade, ju finare skulle
tyget bli. De som bara lämnade trasor fick
sämre tyg. Men om det förhöll sig så all-
tid, vet jag inte. De hade vissa bestämda
priser att gå efter. En var ombud för Sal-
strömska fabriken och den andre för Fors'.
Det var väl i Västergötland de låg.

Barnen skulle ha kläder av hennvävd

tygg, för det var starkt och tålde att slita på.
Och far sydde till många som skulle konfir-
meras. Men för ungdomen gick det inte att
gå i vallmanskläder.

Vi brukade besöka Västtorps marknad. Det
var den enda. Far skulle ta till Västtorps mark-
nad vartenda år. Han sålde ingenting utan
var med som vanlig besökare. För i värld-
den var det alltid Västtorps marknad. Där var
mycket folk och en hel massa handlare. Krea-
tur sålde de också då. Där det var mycket
folk, dit kom tjuvarna också. De stäl så
förskräckligt. Där var en gammal töse, som blev
var med sina gringar. De hade dem bak till.
Det var inte farligt att ta gringarna, när de
hade dem där bak.

Hirshults torpdag var rätt så mycket
för i världen. Där var en hel rad handla-

re, som hade sått upp sina bodar på torget.
Bodarna stod där alltid. De som hade dem fick
betala för året. Där var en 6, 7 såna bodar
med tyger. Sen var där skivorna, där de
sålde kortvaror och karameller. Det var
torget den första onsdagen i var månad.